

Eroarea “Nativ Digital”: De ce tinerii trebuie să își dezvolte competențe digitale

Rezumat

'Digital native' – Nativ Digital este un termen din ce în ce mai folosit în discursurile publice pentru a descrie generațiile de tineri ce cresc înconjurați de tehnologie digitală. Termenul sugerează ideea conform căreia tinerii cunosc intuitiv cum să folosească tehnologia și prin urmare nu au nevoie de educație sau training digital. Prezentul document de poziție subliniază problemele legate de această ipoteză și oferă dovezi pentru a demonstra că aceasta constituie o eroare periculoasă. Tinerii nu dețin competențe digitale în mod firesc pentru a utiliza tehnologia în siguranță și eficient, iar aptitudinile dobândite în mod informal sunt susceptibile de a fi incomplete. Eșecul de a oferi tinerilor un set complet de competențe într-o manieră formală conduce la un nou decalaj digital între competențele digitale în stilul de viață și competențele digitale la locul de muncă. Lipsa de eficacitate în ceea ce privește instrumentele necesare forței de muncă de astăzi contribuie la formarea unei generații din ce în ce mai pierdute, care nu este în măsură să își atingă pe deplin potențialul ca și cursanți, angajați, antreprenori sau cetățeni, cu ajutorul tehnologiilor digitale.

Definiția 'nativ digital'

Termenul 'nativ digital' a fost inventat în anul 2001 de către autorul american Marc Prensky¹. În articolul său, "Digital Natives, Digital Immigrants", Prensky a definit nativii digitali ca fiind tineri ce au crescut înconjurați și folosind computerele, telefoanele mobile și alte instrumente ale erei digitale. Autorul a susținut că un mediu digital schimbă dramatic felul în care oamenii gândesc și procesează informația – este posibil chiar să le modifice structura cerebrală. Prensky a comparat nativii digitali cu imigranții digitali definiți ca cei care s-au născut înainte de extinderea largă a utilizării tehnologiei digitale și care au adoptat-o într-o anumită măsură mai târziu, pe parcursul vieții. Potrivit lui Prensky, în Statele Unite ale Americii toți oamenii născuți după 1980 sunt nativi digitali². În anii care au urmat, Prensky a revizuit abordarea sa referitoare la nativii digitali prin adăugarea unui nou concept, “înțelepciune digitală” ('digital wisdom').

O persoană înțeleaptă digital nu numai că știe cum să folosească tehnologia digital, dar are și capacitatea de a o evalua critic, de a face alegeri etice și de a lua decizii mai pragmatice³. Prin schimbarea de discurs referitor la nativii digitali, Prensky a confirmat faptul că pentru a utiliza tehnologia în mod real și eficient, tinerii trebuie să dețină competențe digitale.

Există și alte expresii folosite: 'Net generation'⁴ - Generația Net, 'Generation Y'⁵ – Generația Y, Google generation⁶ - Generația Google etc., însă toți definesc nativii digitali în termeni a doi factori: vârsta și expunerea la noile tehnologii. De-a lungul anilor, această sintagmă a traversat discursul public și a devenit larg folosită de către părinți, profesori și decidenți politici, pentru a descrie pe tinerii care au fost expuși la tehnologie de la vârste fragede.

¹ Marc Prensky "Digital Natives, Digital Immigrants", 2001.

² International Telecommunications Union "Measuring the Information Society", 2013.

³ Marc Prensky "H. Sapiens Digital: From Digital Immigrants and Digital Natives to Digital Wisdom", 2009. ⁴ Don Tapscott "Growing up digital: The rise of the net generation", New York, 1997.

⁵ Suzanne Perillo "Reaching Generation Y. To Be or Not to Be - Relevant", http://www.anglicanschoolsaustralia.edu.au/files/dr_s_perillo_gen_y.pdf

⁶ Ellen Johanna Helsper and Rebecca Enyon, "Digital natives: where is the evidence?", British Educational Research Journal, Vol. 36 no. 3, 2010.

Tinerii nu dețin în mod firesc competențe digitale

Gradul de expunere la tehnologie nu poate fi similar cu abilitatea de a o folosi. Studiile arată că nu toți tinerii sunt specialiști în tehnologie sau că sunt interesați să învețe mai multe în acest sens. Spre exemplu, un studiu derulat în Australia a relevat că numai 15% dintre studenți sunt utilizatori IT avansați, în timp ce 45% dintre ei ar putea fi descriși ca utilizatori rudimentari de tehnologie digitală⁸. În mod similar, o cercetare din Austria indică faptul că doar 7% dintre persoanele cu vârsta între 15-29 ani au aptitudini bune de utilizare a computerului⁹. Comisia Europeană prin Direcția Generală pentru Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune a subliniat că situația este problematică în contextual în care competențele de utilizare a computerului și ITC au devenit mai importante ca niciodată pentru activitatea de pe piața muncii și pentru incluziunea socială¹⁰.

Raportul Horizon Europe 2014 atrage atenția de asemenea asupra competențelor digitale ale copiilor și adolescenților din Europa ca rămânând inadecvate¹¹. Această tendință este relevantă în special pentru metoda de alfabetizare critică și participativă, când elevii trebuie nu doar să citească conținut, dar trebuie și să se angajeze vis a vis de acesta și în mod activ să creeze propriile răspunsuri la acesta.

Studiul "EU Kids Online"¹² indică faptul că doi din trei copii cu vârste de 9-10 ani neagă că știu mai multe despre Internet decât părinții lor. Acest studiu ajunge și la concluzia că discursurile generale despre nativii digitali ascund nevoia copiilor de suport în a-și dezvolta competențe digitale¹³.

O cercetare în rândul studenților din universitățile italiene a descoperit că majoritatea dintre ei deține competențe de Securitate digital foarte scăzute. De pildă, 42% dintre studenți nu sunt conștienți în mod adecvat de riscurile rețelelor WI-FI gratuite, 40% dintre ei nu își protejează accesul la propriile telefoane mobile și 50% dintre studenți nu verifică vreodată sau decât foarte rar permisiunile pe care aplicațiile le necesită înainte de instalare¹⁴. Numeroase studii desfășurate în Canda au respins în mod repetat ideea că ar exista diferențe semnificative când se compară competențele IT ale nativilor digitali cu cele ale imigranților digitali¹⁵. Dr. Dan Russell, un cercetător senior Google, considera că bazându-se pe presupunerea caracteristicii de nativ digital, multe colegii din Statele Unite fac o greșeală periculoasă și anulează cursurile de educație digitală¹⁶.

Studiul International Computer and Information Literacy (ICILS)¹⁷ concludă că aptitudinile și cunoștințele necesare tinerilor de astăzi pot fi și ar trebui să fie predate. Studiul a evaluat competențele de utilizare a computerului și informației a 60 000 de elevi de clasa a opta din 21 de sisteme de educație din întreaga lume.

⁷ Vezi, spre exemplu, citate din Marty Walz și Will Brownsberger "A (real) virtual education",

<https://virtualschooling.wordpress.com/2010/09/08/a-real-virtual-education-more-politics-of-virtual-schooling/>

⁸ G. Kennedy et al "Beyond natives and immigrants: exploring types of net generation students", 2010, *Journal of Computer Assisted Learning*.

⁹ Ronald Bieber "Survey: computer skills in Austria (2014)", <https://www.youtube.com/watch?v=BtAFgBiTb5g>.

¹⁰ DG EMPL, "EU Employment and Social Situation. Quarterly Review", September 2014.

¹¹ NMC and the European Commission "Horizon Report Europe: 2014 Schools Edition", 2014.

¹² Sonia Livingstone et al "EU Kids Online Final Report", 2011.

¹³ Sonia Livingstone et al "EU Kids Online Final Report", 2011.

¹⁴ Tech and Law Center, "Security of the Digital Natives", 2014, Italy.

¹⁵ Erika E. Smith, "The Digital Native Debate in Higher Education: A Comparative Analysis of Recent Literature", *Canadian Journal of Learning and Technology*, 2012.

¹⁶ Andrew Denholm, "Great internet age divide is a myth", 2014, <http://www.heraldscotland.com/news/education/great-internet-age-divide-is-a-myth.25672713>

¹⁷ International Computer and Information Literacy Study (ICILS) "Preparing for Life in a Digital Age. The IEA International Computer and Information Literacy Study. International report". Springer Open, 2014.

S-a descoperit că în medie 17% dintre elevi nu ating nici cel mai scăzut nivel al scărilor de evaluare și doar un procent mic de 2% ating cel mai înalt nivel, ceea ce necesită aplicarea gândirii critice atunci când se caută informație online. Concluzia lor sugerează că ar fi o naivitate să ne așteptăm ca tinerii să dobândească aptitudinile digitale de care au nevoie fără educație formală și training. Mai mult, rezultatele ICILS arată că la nivelul tuturor celor 9 țări europene participante, cu excepția Cehiei și Danemarcei, 25% dintre elevi au dovedit niveluri scăzute de alfabetizare digitală¹⁸. Potrivit Comisiei Europene, din cauza acestor tendințe, există riscul ca Europa să întâmpine scăderi severe de cetățeni instruiți în era digitală, împiedicând astfel creșterea economică și competitivitatea¹⁹.

Tinerii nu sunt conștienți de lacunele lor de competențe digitale

Tinerii utilizatori de tehnologie digitală au tendința de a supraestima competențele digitale pe care le dețin. Un studiu din 2014 indică o discrepanță mare între autoevaluare și cunoștințele reale de utilizare a computerului. Spre exemplu, 84% dintre respondenți au susținut că aveau cunoștințe despre Internet "foarte bune" sau "bune"; totuși la testele practice 49% dintre ei au obținut calificativul „prost” sau “foarte prost”²⁰. Cel mai mare decalaj între competențele percepute și cele reale se regăsește constant în rândul tinerilor (15-29 ani).

Diferența dintre competențele digitale în stilul de viață și competențele digitale la locul de muncă

Discrepanța competențelor tinerilor poate fi cel mai bine descrisă prin comparația dintre competențele digitale în stilul de viață și competențele digitale la locul de muncă. Cercetările în Marea Britanie au descoperit că timpul pe care adolescenții îl petrec on-line este ocupat de transmiterea de mesaje, jocuri și obținerea de conținut online, precum și de consumul pasiv de conținut cum ar fi vizionarea de filme²¹. Aceste competențe digitale în stilul de viață nu reprezintă competențele necesare, de pildă, în obținerea unui job, angajarea în acțiuni administrative sau servicii de sănătate. Ultimele necesită educație într-o manieră formală și structurată.

Similar, un studiu din Germania a relevat că tinerii sunt foarte bine dotați atunci când vine vorba de sarcini de zi cu zi, precum marcarea unei pagini web, în timp ce mai puțin de 20% dintre ei pot să aplice stiluri de paragraf în procesarea de text a documentelor sau să schimbe tipul de graphic în calcul tabelar²² – aptitudini de productivitate ce sunt cerute în mod curent de către angajatori²³. Aceste competențe pot fi îmbunătățite notabil prin training și certificare.

Concluzie

- ☐ Termenul 'nativ digital' sugerează în mod fals că tinerii cunosc intuitiv cum să utilizeze tehnologiile digitale. Acest termen perpetuează o percepție a unora dintre părinți, profesori și decidenți politici și conduce la a fi omise competențe esențiale din programa școlară.
- ☐ Dovezile arată că expunerea la tehnologie nu poate fi echivalentă cu abilitatea de a o folosi. De fapt, unui procent substantial dintre tinerii din țările europene le lipsesc competențe IT de bază.

¹⁸ International Computer and Information Literacy Study (ICILS) "Preparing for Life in a Digital Age. The IEA International Computer and Information Literacy Study. International report". Springer Open, 2014.

¹⁹ European Commission "The International Computer and Information Literacy Study. Main Findings and Implications for Education Policies in Europe", November 2014.

²⁰ "An online study makes it possible - new ECDL - reframing the climate of public opinion", Austria, 2014. ²¹ Selwyn, Neil "The Digital Native - Myth and Reality", 2009.

²² Hartmut Sommer, "Digital competence study. Intermediate results", 2014. <https://www.youtube.com/watch?v=BtAFgBiTb5g>.

²³ Studiul derulat de British Computer Society in 2014 arata ca email, word si excel sunt considerate necesare pentru majoritatea joburilor <http://www.bcs.org/content/conWebDoc/52627>

- ☐ Tinerii tind să își supraestimeze nivelul de competențe digitale. Testele practice arată că în timp ce nivelul lor de încredere este mare, competențele lor de utilizare a computerului și a Internetului sunt departe de a fi complete.
- ☐ Prin folosirea tehnologiilor digitale, tinerii dobândesc așa-zisele competențe digitale în stilul de viață (utilizarea rețelelor de socializare, filemelor, jocurilor etc.), dar eșuează în a obține competențele digitale cerute pe piața muncii.
- ☐ Toți cetățenii ar trebui să aibă oportunitatea de a-și dezvolta competențele digitale și tinerii nu ar trebui lăsați la urmă. Dacă tinerii nu au acces la educație digitală în mod formal și structurat, s-ar putea ca niciodată să deblocheze pe deplin potențialul tehnologiei digitale pentru ei ca și cursanți, angajați, antreprenori sau cetățeni și vor deveni o generație pierdută.
- ☐ Programele de dezvoltare a competențelor digitale ar trebui să devină parte a tuturor formelor de educație formală, non-formală și informală. Certificări standard, recunoscute la nivel internațional și vendor independent precum ECDL oferă o metodă de măsurare a rezultatului investiției în programe de dezvoltare a aptitudinilor în cadrul și în afara educației formale.